

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ДЕЯКІ АСПЕКТИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З ДЕБІТОРАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

*Обжа Т. В., студентка,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

Організація обліку дебіторської заборгованості має вагомe значення для управління підприємствами будь-якої галузі та форми власності. Результати правильної організації обліку дебіторської заборгованості безпосередньо впливають на фінансову стійкість, базу оподаткування підприємства, виконання плану доходів і витрат і, як наслідок, на досягнення стратегічних цілей його розвитку в умовах ринку та забезпечення конкурентоспроможності, прибутковості господарської діяльності.

Відповідно до П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», дебіторська заборгованість – це сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату. Дебіторська заборгованість визнається активом, якщо існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод та може бути достовірно визначена її сума [1].

З початку формування ринкових відносин і до сьогодні існує багато актуальних проблем, які пов'язані з обліком дебіторської заборгованості:

1. Проблема організації бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості та її місце в обліковій політиці;
2. Проблема формування та обліку резерву сумнівних боргів;
3. Проблема відображення дебіторської заборгованості на рахунках бухгалтерського обліку тощо.

Для забезпечення ефективного використання ресурсів та системи управління підприємством важливе значення має раціональна організація бухгалтерського обліку. Це стає можливим за допомогою використання такого інструмента, як облікова політика підприємства.

---

* Науковий керівник – Поливана Л. А., к.е.н., доцент

Для підприємства важливе значення має актуальність інформації про стан розрахунків з його дебіторами, яка необхідна для прийняття рішення та дій щодо політики управління та антикризового регулювання. Через це, внаслідок відсутності потрібного обсягу інформації щодо розрахунків з дебіторами не завжди буде доцільно використовувати традиційні закордонним країнам методики аналізу дебіторської заборгованості. Вітчизняні методики не дають змогу конкретно оцінити стан дебіторської заборгованості та ступінь її впливу на фінансово-господарський стан підприємства. Тому існує потреба в пошуку нових специфічних засобів аналізу дебіторської заборгованості [2, с. 359].

Однією з актуальних проблем є також необхідність удосконалення форм облікових реєстрів. В існуючих реєстрах не передбачено накопичення та деталізації інформації щодо розрахунків з дебіторами різного рівня.

Також треба зазначити, що гостро постала проблема недостатнього вивчення обліку сумнівних боргів, а саме резерву сумнівної дебіторської заборгованості з метою зближення бухгалтерського та податкового обліку. На нашу думку, для удосконалення методів формування резерву сумнівних боргів необхідно встановити перелік документів, які б підтверджували визнання заборгованості безнадійною [3, с. 248].

Кожне підприємство повинно створювати та нараховувати резерв сумнівних боргів для достовірного відображення суми дебіторської заборгованості, що буде погашена в майбутньому. Якщо цієї умови не дотримуватися, відповідно, буде порушено принцип обачності в бухгалтерському обліку.

Після проведеного дослідження обліку дебіторської заборгованості було визначено, що необхідно вдосконалити деякі аспекти, а зокрема політику управління дебіторською заборгованістю.

Як відомо, основним джерелом регулювання облікової політики на підприємстві є Наказ про облікову політику. Запропоновано також передбачати в Наказі про облікову політику наступні елементи облікової політики: розмежування видів діяльності; віднесення заборгованості до сумнівної; порядок створення резерву сумнівних боргів; порядок віднесення

отриманих векселів до фінансових або товарних; порядок списання дебіторської заборгованості [4, с. 41].

З метою удосконалення обліку дебіторської заборгованості необхідно реалізувати наступні заходи [5, с. 3]:

1. Проводити взаємозаліки, поступово скорочуючи обсяги заборгованості;
2. Вводити штрафні санкції за прострочення платежу;
3. Удосконалити облікові регістри шляхом накопичення достатньої інформації по розрахунках з дебіторами;
4. Розробити комплекс заходів щодо: пошуку можливостей збільшення кількості покупців і замовників підприємства з тим, щоб зменшити масштаб ризику несплати боргів; постійного моніторингу потенційних дебіторів;
5. Створити резерв сумнівних боргів та розробити порядок його визначення в обліковій політиці підприємства;
6. Своєчасно здійснювати контроль співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості. Адже, значне перевищення фактичної дебіторської заборгованості створює загрозу фінансовій стабільності підприємства і робить необхідним залучення додаткових джерел фінансування;
7. Організувати управління при лімітуванні дебіторської заборгованості як у загальних обсягах, так і в розрахунку на одного дебітора і періодично переглядати граничні суми.

На нашу думку, оскільки розрахункові операції з покупцями реєструються або в спеціальній книзі розрахунків, або в Журналах – ордерах та реєстрах до них, то для більш точного стану розрахунків за кожним партнером було б доцільніше застосувати реєстри по розрахунках з кожним покупцем окремо.

Отже, організація бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості на підприємстві будь-якої форми власності має важливе значення, оскільки сприяє упорядкуванню інформації, прозорості та достовірності даних щодо розрахунків з дебіторами. Вирішення всіх зазначених вище проблем обліку дебіторської заборгованості та впровадження нових ланок дозволить оцінювати ситуацію, здійснювати ефективний контроль за її структурою та обсягами, уникати складних і суперечливих ситуацій з контрагентами та вчасно і вірно приймати рішення.

Література.

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 8 жовтня 1999 р № 237 зареєстрований в Міністерстві юстиції України 25 жовтня №725.
2. Скоробогатова В. В. Методика бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості як складової змішаних активів. *Сталий розвиток економіки*. 2012. № 7. С. 270-276.
3. Хрущ Н. Д., Білик І. К. Проблеми управління дебіторською заборгованістю підприємства в сучасних інтеграційних процесах України. *Економічний аналіз*. 2013. № 3. С. 247-250.
4. Береза С. Л. Побудова облікової політики відображення грошових активів та дебіторської заборгованості. *Вісник Житомирського державного технологічного університету*. 2013. № 1. С. 35-44.
5. Ценклер Н. І., Кватирка П. Б. Вдосконалення класифікаційних ознак дебіторської заборгованості та їх значення в підвищенні контрольно-аналітичної функції обліку. 2010. С. 1-3.

СУЧАСНІ ПРИНЦИПИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Ольховська Т., студентка*

ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»

Відповідно до Бухгалтерського словника за редакцією лідера Житомирської наукової бухгалтерської школи професора Ф. Бутинця принципи бухгалтерського обліку – правила, якими слід керуватися при вимірюванні, оцінюванні і реєстрації господарських операцій і при відображенні їх результатів у фінансовій звітності.

Під принципом бухгалтерського обліку слід розуміти фундаментальну основу організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.

Ентоні Р. і Ріс Дж. визначають три критерії, яким повинні відповідати принципи: доречності, об'єктивності і здійсненності.

---

* Науковий керівник – Козлова В. Я., к.е.н., доцент